

NR 74/2015

**ZAUFANIE DO POLITYKÓW
MIĘDZY PIERWSZĄ A DRUGĄ TURĄ
WYBORÓW PREZYDENCCKICH**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Majowy sondaż¹ zaufania do polityków realizowany był w dniach 14–20 maja, pomiędzy pierwszą a drugą turą wyborów prezydenckich. Warto dodać, że w trakcie jego realizacji – 17 maja – odbyła się pierwsza debata telewizyjna z udziałem Andrzeja Dudy i Bronisława Komorowskiego.

Pierwsze miejsce w rankingu zaufania² zajmuje obecnie Paweł Kukiz, któremu ufa³ większość dorosłych Polaków (58%). Nieufność⁴ w stosunku do jego osoby deklaruje 12% badanych, a mniej niż co piąty (18%) wyraża obojętność. Warto też zauważyć, iż nie zna go jedynie 7% badanych, co nie jest zaskakujące, gdyż od ponad 30 lat jest on obecny na scenie muzycznej, a od wielu lat jest zaangażowany w różne działania obywatelskie, czego ostatnim przejawem był start w wyborach prezydenckich. Uzyskanie przez Pawła Kukiza 20,80% głosów ważnych⁵ i w efekcie zajęcie 3. miejsca w pierwszej turze wyborów prezydenckich dla wielu było zaskoczeniem i zapowiedzią zmian na polskiej scenie politycznej. O kapitale społecznego zaufania, który zgromadził Paweł Kukiz najlepiej świadczy fakt, iż cieszy się on obecnie dodatnim bilansem zaufania we wszystkich analizowanych grupach społecznych (zob. tabele aneksowe).

Zaufaniem ponad połowy (54%) Polaków cieszą się obecnie także dwaj politycy, którzy wyprzedzili Pawła Kukiza w I turze wyborów prezydenckich. O ile jednak Andrzejowi Dudzie ufa znacznie więcej badanych niż w kwietniu (wzrost o 10 punktów procentowych)⁶,

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (300) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganą komputerowo (CAPI) w dniach 14–20 maja 2015 roku na liczącej 1048 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Pytanie brzmiało: *Ludzie aktywni publicznie – swoim zachowaniem, tym, co mówią, do czego dążą – budzą mniejsze lub większe zaufanie. Przedstawimy teraz Panu(i) listę osób aktywnych w życiu politycznym naszego kraju. O każdej z nich proszę powiedzieć, w jakim stopniu budzi ona Pana(i) zaufanie. Odpowiadając, proszę posłużyć się skalą, na której -5 oznacza, że osoba ta budzi w Panu(i) głęboką nieufność, 0 – że jest ona Panu(i) obojętna, a +5 oznacza, że ma Pan(i) do tej osoby pełne zaufanie. Oczywiście, może się Pan(i) posługiwać innymi ocenami tej skali. Jeżeli kogoś Pan(i) nie zna, proszę powiedzieć.*

³ Wskazania punktów od +1 do +5.

⁴ Wskazania punktów od -1 do -5.

⁵ http://prezydent2015.pkw.gov.pl/pliki/1_Obwieszczenie.pdf

⁶ Por. komunikat CBOS „Zaufanie do polityków w kwietniu”, kwiecień 2015 (oprac. K. Kowalczyk).

to w przypadku Bronisława Komorowskiego spadkowi odsetka deklarujących zaufanie (o 13 punktów procentowych) towarzyszy wzrost odsetka deklarujących nieufność (o 9 punktów, do 29%). Należy też przypomnieć, iż od wielu miesięcy urzędujący prezydent Bronisław Komorowski był niekwestionowanym liderem rankingu zaufania i ostatni raz zaledwie 54% badanych deklarowało zaufanie do jego osoby w lutym 2010 roku, kiedy to pełnił on funkcję marszałka Sejmu, a zarazem był konkurentem Radosława Sikorskiego w prawyborach Platformy Obywatelskiej przed poprzednimi wyborami prezydenckimi. Warto jednak dodać, iż wtedy nieufność do Bronisława Komorowskiego deklarowało jedynie 12% badanych⁷. Majowy wynik Andrzeja Dudy jest natomiast najlepszy w historii jego notowań w tym rankingu. W stosunku do poprzedniego pomiaru znacząco zwiększył on także swoją rozpoznawalność – przed II turą wyborów jedynie 1% badanych zadeklarowało nieznaną jego osoby (od kwietnia spadek o 7 punktów). Odsetek deklarujących wobec niego nieufność pozostał na tym samym poziomie (24%).

Czwarte miejsce w majowym rankingu zaufania zajmuje szefowa rządu i przewodnicząca Platformy Obywatelskiej Ewa Kopacz, której ufa 42% badanych. W tym miesiącu ponownie jednak zmniejszył się odsetek Polaków deklarujących zaufanie do pani premier (od kwietnia o 2 punkty i łącznie o 9 punktów od marca br.), a zwiększyła się grupa deklarujących wobec niej nieufność (38%, od kwietnia wzrost o 3 punkty i łącznie o 11 punktów od marca br.).

Na kolejnych miejscach w tym rankingu, ze zbliżonymi odsetkami badanych deklarujących zaufanie, znaleźli się w maju Jarosław Kaczyński (31%), Grzegorz Schetyna (30%), Radosław Sikorski (30%), Grzegorz Napieralski (29%) i Zbigniew Ziobro (29%). W porównaniu z kwietniem trzej pierwsi z tej grupy polityków w mniejszym lub większym stopniu stracili w oczach opinii publicznej, o czym świadczą wzrosty odsetków badanych deklarujących brak zaufania do nich i spadki odsetków ufających im. W największym stopniu dotyczy to Radosława Sikorskiego (spadek zaufania o 4 punkty procentowe i wzrost nieufności o 4 punkty). Ponadto należy zauważyć, iż w przypadku marszałka Sejmu ogólny bilans zaufania jest, podobnie jak w styczniu i lutym br., ponownie negatywny. Liczebna przewaga deklarujących nieufność nad deklarującymi zaufanie dotyczy także Jarosława Kaczyńskiego i Zbigniewa Ziobro, jednak ich notowania od wielu miesięcy wahają się w niewielkim zakresie. W przypadku notowań Grzegorza Schetyny mamy do czynienia z korektą notowań po kwietniowym niewielkim wzroście zaufania. Warto dodać, że zaufanie

⁷ Por. komunikat CBOS „Zaufanie do polityków w lutym”, luty 2010 (oprac. A. Cybulska).

do Grzegorza Napieralskiego kształtuje się obecnie na poziomie zbliżonym do notowanego w grudniu 2011 roku⁸, kiedy to ostatni raz został uwzględniony w tym badaniu, jednak w porównaniu z tamtym pomiarem jest on teraz politykiem mniej rozpoznawalnym (wzrost nieznajomości z 10% do 17%), a zarazem rzadziej wzbudzającym nieufność (spadek nieufności z 27% do 18%).

Nieco ponad jedna piąta badanych deklaruje zaufanie do Janusza Piechocińskiego (23%), Leszka Millera (23%) i Bogdana Borusewicza (22%). Ci politycy również w stosunku do kwietnia pogorszyli swoje notowania, przy czym w największym stopniu dotyczy to lidera Sojuszu Lewicy Demokratycznej, któremu w porównaniu z poprzednim miesiącem znacząco przybyło deklaracji nieufności (o 9 punktów procentowych, do 47%), a ubyło zaufania (o 4 punkty).

Kolejne miejsce w rankingu zaufania zajmują Janusz Korwin-Mikke i Janusz Palikot, którym ufa po 19%, a nie ufa po 56% badanych. Z tej dwójki niedawnych kandydatów na prezydenta Janusz Palikot jest nieco bardziej rozpoznawalny, on też w porównaniu z kwietniem nieco więcej stracił w oczach opinii publicznej (spadek zaufania o 3 punkty, przy jednoczesnym wzroście nieufności o 2 punkty).

Zbliżone odsetki badanych deklarują także zaufanie do Adama Jarubasa (18%), Antoniego Macierewicza (18%), Magdaleny Ogórek (17%), Tomasza Siemoniaka (16%) i Bartosza Arłukowicza (16%), przy czym warto podkreślić, iż w porównaniu z kwietniem kandydatka SLD w wyborach prezydenckich odnotowała podobny spadek ocen jak lider tego ugrupowania (wzrost odsetka deklarujących nieufność o 8 punktów, do 37%, i spadek odsetka deklarujących zaufanie o 3 punkty). W efekcie obecnie – podobnie jak w przypadku Antoniego Macierewicza i Bartosza Arłukowicza – jej bilans zaufania i nieufności jest ujemny.

Jeszcze mniej osób zadeklarowało w maju zaufanie do Władysława Kosiniaka-Kamysza i Mateusza Szczurka (po 14%). Ich niska pozycja w tym rankingu – podobnie jak w przypadku wicepremiera i ministra obrony narodowej Tomasza Siemoniaka – jest przede wszystkim efektem ich bardzo niskiej rozpoznawalności (nie zna ich, odpowiednio, 58%, 53% i 55% dorosłych Polaków).

⁸ Por. komunikat CBOS „Zaufanie do polityków w grudniu”, grudzień 2011 (oprac. A. Cybulska).

Tabela 1. Stosunek do polityków w maju 2015

Politycy	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	V 2015	zmiana od IV br.	V 2015	zmiana od IV br.		
	w procentach					
Paweł Kukiz	58	*	12	*	18	7
Andrzej Duda	54	10	24	0	17	1
Bronisław Komorowski	54	-13	29	9	15	0
Ewa Kopacz	42	-2	38	3	17	1
Jarosław Kaczyński	31	-3	50	2	16	0
Grzegorz Schetyna	30	-5	25	2	27	13
Radosław Sikorski	30	-4	37	4	19	11
Grzegorz Napieralski	29	*	18	*	31	17
Zbigniew Ziobro	29	0	39	-1	23	5
Janusz Piechociński	23	-4	21	3	24	27
Leszek Miller	23	-4	47	9	26	2
Bogdan Borusewicz	22	-2	12	0	21	40
Janusz Korwin-Mikke	19	0	56	1	18	5
Janusz Palikot	19	-3	56	2	20	2
Adam Jarubas	18	-1	13	0	29	35
Antoni Macierewicz	18	0	52	3	17	10
Magdalena Ogórek	17	-3	37	8	34	8
Tomasz Siemoniak	16	-4	11	1	14	55
Bartosz Arłukowicz	16	-2	36	-1	18	26
Władysław Kosiniak-Kamysz	14	*	10	*	13	58
Mateusz Szczurek	14	0	12	1	17	53

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

* W kwietniu brak pomiaru

Tabela 2. Zmiany **zaufania** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																
	2014												2015				
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	w procentach																
B. Arłukowicz	15	17	16	16	18	18	17	20	18	20	19	17	21	20	19	18	16
B. Borusewicz	24	24	26	21	25	23	23	21	25	22	25	23	24	22	30	24	22
A. Duda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	23	28	40	44	54
A. Jarubas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	19	18
J. Kaczyński	35	31	31	29	32	34	30	32	32	34	33	30	33	31	32	34	31
B. Komorowski	71	71	75	70	70	77	74	73	79	80	80	76	78	75	75	67	54
E. Kopacz	34	35	34	34	36	34	35	35	48	59	62	58	49	44	51	44	42
J. Korwin-Mikke	-	-	-	-	-	19	22	18	22	20	20	18	18	17	20	19	19
W. Kosiniak-Kamysz	13	13	12	13	15	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-	14
P. Kukiz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	58
A. Macierewicz	19	17	22	16	19	16	16	19	21	21	19	17	20	17	17	18	18
L. Miller	36	33	35	36	35	32	34	33	42	41	39	31	34	33	28	27	23
G. Napieralski		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29
M. Ogórek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	26	20	17
J. Palikot	21	23	21	19	19	17	18	17	23	19	18	21	18	19	20	22	19
J. Piechociński	27	27	28	24	30	27	29	27	37	34	32	34	28	29	27	27	23
G. Schetyna	-	-	-	-	-	-	-	29	41	40	41	37	37	32	32	35	30
T. Siemoniak	-	-	-	10	13	13	12	13	18	18	19	19	-	17	20	20	16
R. Sikorski	46	45	54	49	49	50	35	40	49	49	36	36	30	32	38	34	30
M. Szcurek	11	12	11	10	11	12	13	11	17	19	16	15	13	17	15	14	14
Z. Ziobro	33	26	32	28	30	24	28	30	31	33	29	28	30	27	31	29	29

Tabela 3. Zmiany **nieufności** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																
	2014												2015				
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	w procentach																
B. Arłukowicz	36	37	39	38	36	32	30	32	35	36	34	32	40	38	36	37	36
B. Borusewicz	10	11	11	12	11	9	9	12	8	9	8	8	10	12	10	12	12
A. Duda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	16	23	20	24	24
A. Jarubas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	13	13
J. Kaczyński	49	48	48	50	48	46	46	48	49	48	47	52	48	49	47	48	50
B. Komorowski	13	12	11	11	12	8	10	10	10	7	9	9	10	11	12	20	29
E. Kopacz	32	32	30	32	27	26	27	32	24	17	13	17	26	32	27	35	38
J. Korwin-Mikke	-	-	-	-	-	50	46	53	52	54	51	52	55	57	54	55	56
W. Kosiniak-Kamysz	9	7	8	11	10	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	10
P. Kukiz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
A. Macierewicz	50	50	48	52	49	48	49	47	49	49	47	48	45	51	50	49	52
L. Miller	32	31	34	30	32	30	30	34	27	28	27	35	34	36	37	38	47
G. Napieralski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18
M. Ogórek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	26	29	37
J. Palikot	56	50	56	55	53	57	57	56	53	58	54	52	56	57	57	54	56
J. Piechociński	11	13	14	16	15	12	12	16	12	12	16	13	18	18	20	18	21
G. Schetyna	-	-	-	-	-	-	-	22	17	20	17	17	23	29	23	23	25
T. Siemoniak	-	-	-	5	6	4	6	5	5	4	6	6	-	9	7	10	11
R. Sikorski	18	17	15	18	18	14	30	25	24	22	32	31	40	37	31	33	37
M. Szczurek	4	6	6	6	6	5	6	6	7	6	6	6	8	10	9	11	12
Z. Ziobro	38	39	37	38	39	41	38	37	39	36	40	39	40	41	38	40	39

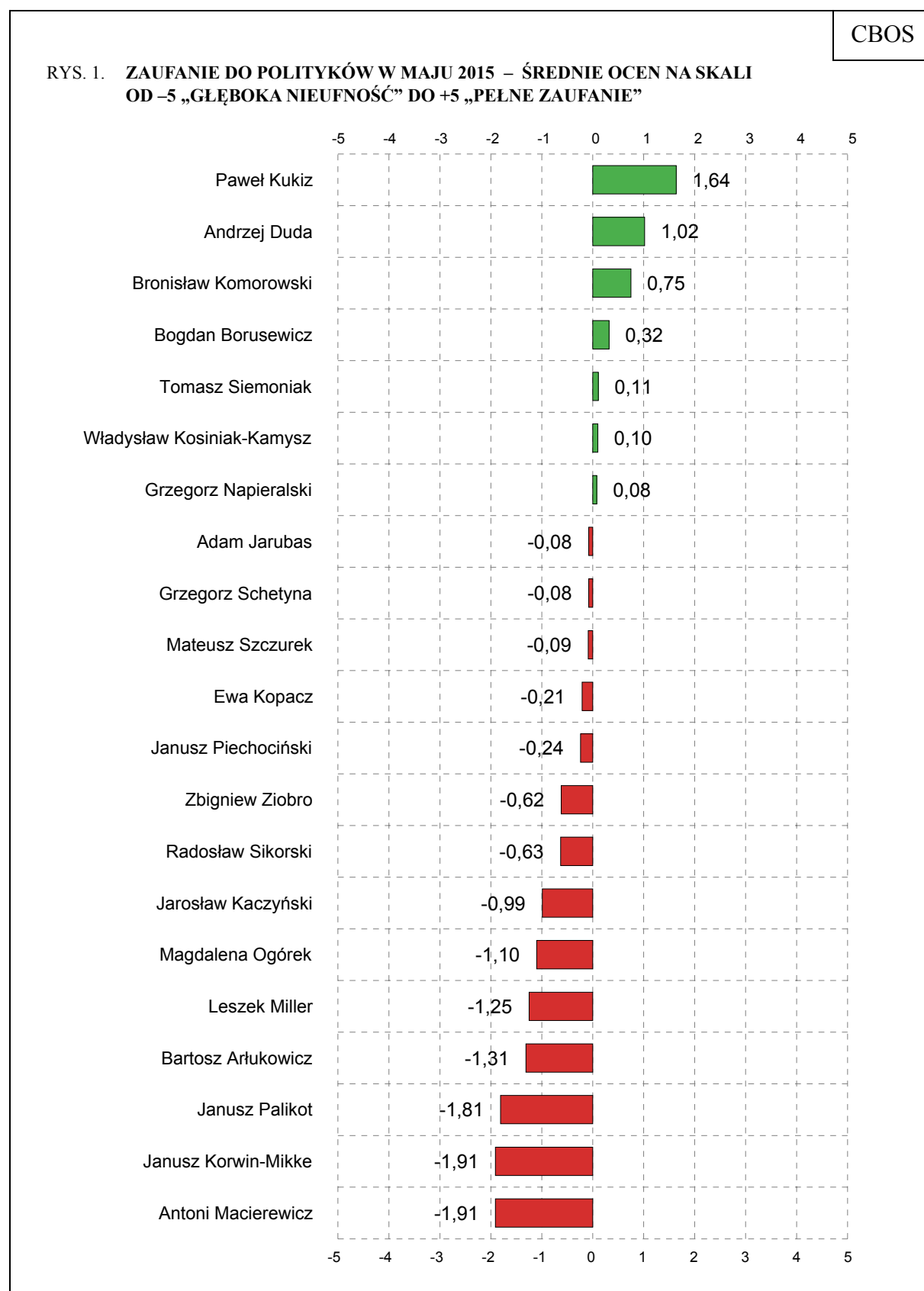
Tak jak przed miesiącem, niekwestionowanymi liderami rankingu polityków budzących największą nieufność Polaków są Janusz Korwin-Mikke, Janusz Palikot i Antoni Macierewicz. Są to też jedyne postaci sceny politycznej, którym nie ufa większość badanych (odpowiednio 56%, 56% i 52%), a w porównaniu z kwietniem społeczny zasięg tych odczuć jeszcze nieco się zwiększył (odpowiednio o 1, 2 i 3 punkty procentowe). Połowa dorosłych Polaków deklaruje nieufność w stosunku do Jarosława Kaczyńskiego (50%), a niewiele mniej wobec Leszka Millera (47%). Postaciami najrzadziej wzbudzającymi nieufność rodaków są natomiast Władysław Kosiniak-Kamysz (10%), Tomasz Siemoniak (11%), Bogdan Borusewicz (12%), Paweł Kukiz (12%), Mateusz Szczurek (12%) i Adam Jarubas (13%).

W kontekście rankingu zaufania do polityków warto po raz kolejny zwrócić uwagę na problem niskiej rozpoznawalności niektórych czołowych aktorów polskiej sceny politycznej. Jedynymi politykami, których znają wszyscy dorośli Polacy, są kończący urządowanie prezydent Bronisław Komorowski oraz prezes Prawa i Sprawiedliwości Jarosław Kaczyński. Do powszechnie znanych osób zaliczyć należy także prezydenta elekta Andrzeja Dudę, premier Ewę Kopacz, Leszka Millera i Janusza Palikota. Przeważająca większość Polaków rozpoznaje też Zbigniewa Ziobrę, Janusza Korwin-Mikkego, Pawła Kukiza, Magdalenę Ogórek, Antoniego Macierewicza, Radosława Sikorskiego i Grzegorza Schetynę. Na przeciwnym biegunie znajduje się m.in. trzech członków aktualnego rządu: minister pracy i polityki społecznej Władysław Kosiniak-Kamysz, wicepremier i minister obrony narodowej Tomasz Siemoniak oraz minister finansów Mateusz Szczurek, których większość Polaków nie identyfikuje. Dwie piąte badanych deklaruje też nieznaną już trzecią kadencję funkcję marszałka Senatu Bogdana Borusewicza.

ŚREDNIE OCEN

Badani określają swój stosunek do poszczególnych polityków posługując się 11-punktową skalą, której skrajne punkty można określić z jednej strony jako głęboką nieufność (-5), z drugiej zaś jako pełne zaufanie (+5). Przedstawione wcześniej wyniki pokazywały zasięg społecznego zaufania i nieufności do polityków. Prezentowane były łączne odsetki badanych wyrażających zaufanie (wskazania punktów od +1 do +5), obojętność (0) lub nieufność (od -1 do -5) do poszczególnych osób, a także odsetki tych, którzy ich nie znają. Średnia ocen jest syntetyczną, a zarazem bardziej precyzyjną miarą, pozwalającą uchwycić siłę zarówno pozytywnych, jak i negatywnych nastawień do

poszczególnych polityków, a zarazem wyeliminować wpływ różnic wynikających ze stopnia ich znajomości.

W maju wszystkich pozostałych uwzględnionych w naszym badaniu przedstawicieli sceny politycznej pod względem korzystnego bilansu ocen zdecydowanie zdystansował Paweł Kukiz⁹. Znajduje to wyraz także w wartości średniej jego ocen na skali społecznego zaufania (1,64). Warto przypomnieć, iż jest to wynik wyższy od uzyskanego przed miesiącem¹⁰ przez dotychczasowego lidera tego rankingu Bronisława Komorowskiego.

Drugie miejsce w rankingu średnich zajmuje Andrzej Duda, który przed drugą turą wyborów jako jedyny z całej stawki znacząco¹¹ poprawił swoje notowania sprzed miesiąca (średnia 1,02), a trzecie – z porównywalnym rezultatem¹² – jego konkurent w drugiej turze wyborów prezydenckich, Bronisław Komorowski (0,75). Jednocześnie zarówno prezydent elekt, jak i ustępująca głowa państwa uzyskali wyniki istotnie wyższe niż czwarty w tym rankingu Bogdan Borusewicz (średnia 0,32). Piąte miejsce zajmuje w maju Tomasz Siemoniak, który uzyskał średnią na skali zaufania (0,11) zbliżoną do wyniku poprzedzającego go marszałka Senatu i następnych w kolejności – Władysława Kosiniaka-Kamysza (0,10) i Grzegorza Napieralskiego (0,08).

Pomimo dodatniego bilansu zaufania i nieufności w kategoriach średnich ocen, negatywnie jawią się obecnie postaci Adama Jarubasa (-0,08), Grzegorza Schetyny (-0,08) i Mateusza Szczurka (-0,09) oraz Ewy Kopacz (-0,21). Wskazuje to jednoznacznie na fakt, że osoby deklarujące do nich nieufność robią to ze znacznie większą determinacją niż deklarujący zaufanie – badani nieufający tym politykom posługują się skrajnymi ocenami na skali częściej niż ci, którzy deklarują do nich zaufanie. Warto też dodać, że średnie ocen trzech pierwszych polityków nie różnią się istotnie od średnich uzyskanych przez poprzedzających ich w tym rankingu Władysława Kosiniaka-Kamysza i Grzegorza Napieralskiego, natomiast pani premier uzyskała średnią znacząco gorszą. Jednocześnie Ewa Kopacz – w kategoriach średnich – cieszy się podobnym zaufaniem jak marszałek województwa świętokrzyskiego i niedawny kandydat PSL na urząd Prezydenta RP, ministrowie spraw zagranicznych i finansów w jej rządzie oraz następny w rankingu wicepremier i minister gospodarki Janusz Piechociński (-0,24). Warto dodać, iż majowe średnie ocen lidera PSL oraz kandydata tej partii na urząd Prezydenta RP nie różnią się istotnie statystycznie.

⁹ Różnica średnich Pawła Kukiza i następnego w rankingu Andrzeja Dudy jest istotna statystycznie na poziomie 0,05 (Test T).

¹⁰ Op. cit.

¹¹ Test T. Różnica średnich istotna statystycznie na poziomie 0,05.

¹² Różnice średnich Andrzeja Dudy i Bronisława Komorowskiego nie są istotne na poziomie 0,05 (Test T).

Zbigniew Ziobro i Radosław Sikorski uzyskali na skali zaufania społecznego wyraźnie niższe średnie niż poprzedzający ich politycy (odpowiednio -0,62 i -0,63). Ich rezultaty są niemal identyczne i znacznie¹³ lepsze niż osiągnięte przez następną w kolejności grupę polityków o zbliżonym poziomie nieufności, czyli Jarosława Kaczyńskiego (-0,99), Magdalenę Ogórek (-1,10), Leszka Millera (-1,25) oraz Bartosza Arłukowicza (-1,31). Znacznie wyprzedzają oni jednak najgorzej w tym miesiącu odbieranych polityków – Antoniego Macierewicza (-1,91), Janusza Korwin-Mikkego (-1,91) i Janusza Palikota (-1,81), których średnie ocen wyraziście pokazują przewagę społecznej nieufności nad zaufaniem.

Tabela 4

Politycy (uszeregowanie według kierunku i wielkości zmian)	IV 2015	V 2015	Różnica
Andrzej Duda	0,58	1,02	0,44 *
Zbigniew Ziobro	-0,65	-0,62	0,03
Mateusz Szczurek	-0,02	-0,09	-0,07
Janusz Korwin-Mikke	-1,83	-1,91	-0,08
Bartosz Arłukowicz	-1,20	-1,31	-0,11
Adam Jarubas	0,04	-0,08	-0,12
Bogdan Borusewicz	0,45	0,32	-0,13
Jarosław Kaczyński	-0,79	-0,99	-0,20
Radosław Sikorski	-0,41	-0,63	-0,22
Antoni Macierewicz	-1,68	-1,91	-0,23
Janusz Palikot	-1,57	-1,81	-0,24
Janusz Piechociński	0,00	-0,24	-0,24 *
Grzegorz Schetyna	0,18	-0,08	-0,26 *
Ewa Kopacz	0,06	-0,21	-0,27 *
Tomasz Siemoniak	0,45	0,11	-0,34 *
Magdalena Ogórek	-0,70	-1,10	-0,40 *
Leszek Miller	-0,74	-1,25	-0,51 *
Bronisław Komorowski	1,54	0,75	-0,79 *

* Różnice średnich ocen istotne na poziomie 0,05

W dniach między pierwszą a drugą turą wyborów prezydenckich odnotowaliśmy, w porównaniu z kwietniem, pogorszenie się społecznego odbioru większości polityków uwzględnionych w obu rankingach, a jedynym znacząco zyskującym w oczach polskiego

¹³ Test T

społeczeństwa był zwycięzca obu głosowań – Andrzej Duda. W tym okresie najbardziej osłabło zaufanie do kończącego swą kadencję prezydenta Bronisława Komorowskiego, lidera SLD Leszka Millera oraz do wystawionej przez tę partię kandydatki na urząd Prezydenta RP Magdaleny Ogórek, a także członków rządu koalicji PO-PSL: wicepremiera i szefa MON Tomasza Siemoniaka, premier Ewy Kopacz, ministra spraw zagranicznych Grzegorza Schetyny oraz wicepremiera i ministra gospodarki Janusza Piechocińskiego. Te zmiany wyraźnie widoczne są w różnicach średnich na skali społecznego zaufania.

W maju, w porównaniu z poprzednim miesiącem, niemal wszyscy politycy uwzględnieni w obu rankingach w mniejszym lub większym stopniu stracili na zaufaniu społecznym. W badaniu, które było realizowane między pierwszą a drugą turą wyborów prezydenckich, w porównaniu z kwietniem znacząco poprawił swoje notowania jedynie Andrzej Duda, a nieznaczny spadek nieufności odnotował Zbigniew Ziobro. Sukces Andrzeja Dudy nie powoduje więc wzrostu zaufania do pozostałych uwzględnionych w tym badaniu polityków związanych z Prawem i Sprawiedliwością.

Wydaje się, że zauważalne od początku kampanii wyborczej przed wyborami prezydenckimi pogarszanie się notowań prezydenta Bronisława Komorowskiego na skali społecznego zaufania wynikało z tego, iż w trakcie jej trwania urzędujący prezydent w odbiorze społecznym stracił swój unikalny status – przestał być postrzegany jedynie jako głowa państwa, a stał się ponownie jednym z wielu aktorów sceny politycznej. Jako taki osiągnął poziom zaufania zbliżony do tego, którym cieszył się na początku 2010 roku, nie będąc jeszcze jedynym kandydatem Platformy Obywatelskiej na to stanowisko.

Przegranej Bronisława Komorowskiego oraz bardzo małemu poparciu dla kandydata PSL w I turze wyborów prezydenckich towarzyszy osłabienie zaufania do członków rządu koalicji PO-PSL. Nieskuteczna kampania prezydencka kandydatki wspieranej przez SLD także podkopała zaufanie zarówno do Magdaleny Ogórek, jak i do lidera partii, Leszka Millera.

Czołowa pozycja pierwszy raz uwzględnionego w rankingu zaufania Pawła Kukiza oraz to, jak duży kapitał społecznego zaufania udało mu się zgromadzić, pokazują jasno, iż jego postulat odpartyjnięcia państwa – „zwrócenia państwa obywatelom” – wyraża odczucia wielu Polaków.

Warto zauważyć, iż przeprowadzone analizy statystyczne wykazały, że przed drugą turą wyborów prezydenckich osoby obdarzające zaufaniem Bronisława Komorowskiego na ogół nieufnością darzyły Andrzeja Dudę i odwrotnie. Ponadto zaufanie/nieufność do Pawła Kukiza korelowały dodatnio z zaufaniem/nieufnością do Andrzeja Dudy i ujemnie z zaufaniem/nieufnością do Bronisława Komorowskiego. Nie może zatem dziwić fakt, iż badani, którzy w pierwszej turze wyborów prezydenckich poparli Pawła Kukiza, w drugiej turze bardziej byli skłonni głosować na Andrzeja Dudę niż na Bronisława Komorowskiego.

W kontekście minionych i nadchodzących wyborów warto jednak pamiętać, iż społeczne zaufanie do osoby niekoniecznie musi przekładać się na poparcie wyborcze. Znanym z przeszłości przykładem jest postać Jacka Kuronia, który od długiego czasu przed wyborami prezydenckimi w 1995 roku pozostawał liderem rankingu zaufania, wyprzedzając innych kandydatów na ten urząd, a w I turze wyborów prezydenckich zajął dopiero trzecie miejsce, uzyskując 9,2% głosów. Po rozstrzygnięciu I tury wyborów prezydenckich zaufanie do Jacka Kuronia jeszcze wzrosło, osiągając 82%, a średnia na skali zaufania wyniosła 2,4¹⁴.

Opracowała
Barbara BADORA

¹⁴ Por. komunikat CBOS „Zaufanie do polityków w listopadzie '95”, listopad 1995 (oprac. M. Morawiec).

Tabela 1

		Stosunek do Bogdana Borusewicza					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		12	21	22	40	5	1048
Płeć	Mężczyźni	16	20	26	33	4	510
	Kobiety	8	22	18	46	6	538
Wiek	18–24 lata	9	21	10	59	1	117
	25–34	7	29	13	47	5	205
	35–44	11	22	20	43	4	183
	45–54	13	22	22	40	3	165
	55–64	14	18	33	27	7	186
	65 lat i więcej	17	15	30	29	8	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	11	19	19	44	6	419
	Miasto do 19 999	10	23	18	46	3	154
	20 000 – 99 999	15	23	22	35	4	194
	100 000 – 499 999	14	23	28	33	3	170
	500 000 i więcej mieszk.	10	23	27	31	9	111
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	13	9	18	53	6	217
	Zasadnicze zawodowe	14	20	20	39	7	256
	Średnie	11	23	24	39	3	323
	Wyższe	10	31	24	30	4	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	11	32	24	27	6	122
	Średni personel, technicy	17	25	23	32	3	35
	Pracownicy adm.-biurowi	12	29	13	45	1	70
	Pracownicy usług	5	19	16	57	3	62
	Robotnicy wykwalifikowani	15	20	24	39	3	105
	Robotnicy niewykwalifik.	7	18	10	60	5	61
	Rolnicy	12	14	26	42	6	44
	Pracujący na własny rach.	10	21	25	35	10	44
	Bezrobotni	12	24	20	39	6	103
	Emeryci	20	14	30	29	8	214
	Renciści	7	25	31	34	3	71
	Uczniowie i studenci	5	19	11	63	3	54
Dochody na jedną osobę	Gospodynie domowe i inni	5	21	13	55	5	63
	Do 649 zł	10	18	22	47	4	165
	Od 650 do 999 zł	14	19	19	44	5	133
	Od 1000 do 1399 zł	16	18	24	41	1	160
	Od 1400 zł do 1999 zł	9	27	22	36	5	122
2000 zł i więcej	13	25	30	27	5	198	
Ocena własnych war. mater.	Złe	13	16	17	44	10	152
	Średnie	15	18	20	42	5	436
	Dobre	8	26	26	36	4	460
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	12	14	19	42	14	53
	Raz w tygodniu	13	24	23	36	4	467
	1–2 razy w miesiącu	13	19	17	46	5	151
	Kilka razy w roku	13	17	22	42	5	216
	W ogóle nie uczestniczy	7	22	23	42	5	156
Poglądy polityczne	Lewica	13	30	22	33	2	157
	Centrum	9	25	26	38	2	332
	Prawica	17	18	28	33	4	349
	Trudno powiedzieć	7	14	6	59	13	210

Tabela 2

		Stosunek do Andrzeja Dudy					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		24	17	54	1	3	1048
Płeć	Mężczyźni	22	18	57	2	2	510
	Kobiety	27	17	52	1	3	538
Wiek	18–24 lata	21	20	55	2	3	117
	25–34	27	20	52	0	0	205
	35–44	28	19	48	2	3	183
	45–54	20	18	60	2	1	165
	55–64	24	18	54		4	186
	65 lat i więcej	25	9	57	3	7	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	18	18	58	1	5	419
	Miasto do 19 999	18	16	64		1	154
	20 000 – 99 999	26	16	55	3	1	194
	100 000 – 499 999	38	19	42	0	1	170
	500 000 i więcej mieszk.	32	17	45	2	4	111
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	16	11	62	4	7	217
	Zasadnicze zawodowe	21	18	58	0	2	256
	Średnie	24	19	55	1	2	323
	Wyższe	36	20	43	0	1	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	36	28	35	1	1	122
	Średni personel, technicy	41	8	48	2	2	35
	Pracownicy adm.-biurowi	34	23	41		1	70
	Pracownicy usług	21	16	58	3	1	62
	Robotnicy wykwalifikowani	11	18	67	1	3	105
	Robotnicy niewykwalifik.	19	17	63	2		61
	Rolnicy	15	17	68			44
	Pracujący na własny rach.	37	25	33		4	44
	Bezrobotni	24	20	49	1	6	103
	Emeryci	25	10	56	2	7	214
	Renciści	9	11	79		2	71
	Uczniowie i studenci	24	17	55	4		54
Gospodynie domowe i inni	28	15	55		3	63	
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	14	17	64	1	4	165
	Od 650 do 999 zł	16	18	59	3	3	133
	Od 1000 do 1399 zł	22	14	62	1		160
	Od 1400 zł do 1999 zł	33	13	51		3	122
	2000 zł i więcej	33	20	43	1	4	198
Ocena własnych war. mater.	Złe	17	10	62	3	8	152
	Średnie	22	15	59	1	3	436
	Dobre	29	21	47	1	2	460
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	14	63	4	8	53
	Raz w tygodniu	17	16	63	1	3	467
	1–2 razy w miesiącu	22	20	54	1	2	151
	Kilka razy w roku	33	18	46	1	3	216
	W ogóle nie uczestniczy	40	19	36	3	1	156
Poglądy polityczne	Lewica	44	13	41	1	2	157
	Centrum	23	25	49	2	1	332
	Prawica	19	10	69	0	1	349
	Trudno powiedzieć	21	20	47	2	10	210

Tabela 3

		Stosunek do Jarosława Kaczyńskiego					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		50	16	31	0	2	1048
Płeć	Mężczyźni	51	16	32	0	2	510
	Kobiety	48	17	31	0	3	538
Wiek	18–24 lata	50	19	30		1	117
	25–34	58	18	21	0	3	205
	35–44	53	17	27	0	2	183
	45–54	44	20	35		1	165
	55–64	45	14	38		3	186
	65 lat i więcej	46	12	37	1	4	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	44	17	36	0	3	419
	Miasto do 19 999	51	17	31		1	154
	20 000 – 99 999	48	17	32	1	2	194
	100 000 – 499 999	59	15	24		2	170
	500 000 i więcej mieszk.	56	15	26		4	111
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	38	16	41	1	4	217
	Zasadnicze zawodowe	42	17	39		2	256
	Średnie	51	17	29	0	2	323
	Wyższe	65	15	18		2	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	68	20	10		1	122
	Średni personel, technicy	58	14	23		5	35
	Pracownicy adm.-biurowi	53	22	21		4	70
	Pracownicy usług	57	9	33	1		62
	Robotnicy wykwalifikowani	48	19	30		3	105
	Robotnicy niewykwalifik.	44	11	40	2	2	61
	Rolnicy	29	21	50			44
	Pracujący na własny rach.	57	19	18		6	44
	Bezrobotni	43	20	34		3	103
	Emeryci	44	14	37	1	4	214
	Renciści	33	11	54		1	71
	Uczniowie i studenci	61	17	22			54
Gospodynie domowe i inni	50	16	35			63	
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	33	20	46		1	165
	Od 650 do 999 zł	40	18	38	1	2	133
	Od 1000 do 1399 zł	48	14	37	1		160
	Od 1400 zł do 1999 zł	60	14	22		4	122
	2000 zł i więcej	63	16	20	0	1	198
Ocena własnych war. mater.	Złe	35	14	46	1	5	152
	Średnie	46	16	35	0	2	436
	Dobre	58	18	23	0	2	460
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	38	19	35	3	6	53
	Raz w tygodniu	42	18	39		2	467
	1–2 razy w miesiącu	44	16	37		3	151
	Kilka razy w roku	61	15	21	0	3	216
	W ogóle nie uczestniczy	66	15	17	1	1	156
Poglądy polityczne	Lewica	66	12	21		0	157
	Centrum	53	22	23		1	332
	Prawica	41	13	45		1	349
	Trudno powiedzieć	46	15	29	2	8	210

Tabela 4

		Stosunek do Bronisława Komorowskiego					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		29	15	54	0	2	1048
Płeć	Mężczyźni	31	16	51	0	2	510
	Kobiety	27	15	57	0	1	538
Wiek	18–24 lata	40	21	38		1	117
	25–34	28	20	50	0	1	205
	35–44	25	17	57		1	183
	45–54	25	17	57		1	165
	55–64	27	12	59		2	186
	65 lat i więcej	32	6	57	0	4	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	14	52	0	2	419
	Miasto do 19 999	24	19	56		1	154
	20 000 – 99 999	34	12	52	1	1	194
	100 000 – 499 999	22	16	61		1	170
	500 000 i więcej mieszk.	29	16	53		2	111
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	31	10	56	0	2	217
	Zasadnicze zawodowe	29	16	53		2	256
	Średnie	34	16	49	0	1	323
	Wyższe	22	18	60		1	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	19	22	58		1	122
	Średni personel, technicy	35	11	54			35
	Pracownicy adm.-biurowi	26	19	54			70
	Pracownicy usług	27	17	57			62
	Robotnicy wykwalifikowani	34	18	46		2	105
	Robotnicy niewykwalifik.	34	15	49	2		61
	Rolnicy	25	16	56		2	44
	Pracujący na własny rach.	16	16	66		2	44
	Bezrobotni	32	15	52		1	103
	Emeryci	32	6	57	0	4	214
	Renciści	24	20	55			71
	Uczniowie i studenci	39	20	40		2	54
Gospodynie domowe i inni	33	14	53			63	
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	35	14	51		1	165
	Od 650 do 999 zł	36	14	47	1	2	133
	Od 1000 do 1399 zł	35	14	50			160
	Od 1400 zł do 1999 zł	21	16	63		1	122
	2000 zł i więcej	23	17	59		1	198
Ocena własnych war. mater.	Złe	40	15	39	1	4	152
	Średnie	35	14	49	0	2	436
	Dobre	20	17	63		0	460
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	10	59		4	53
	Raz w tygodniu	29	17	52		2	467
	1–2 razy w miesiącu	28	10	60		1	151
	Kilka razy w roku	32	15	51	0	1	216
	W ogóle nie uczestniczy	25	18	55	1	1	156
Poglądy polityczne	Lewica	21	12	67		0	157
	Centrum	23	14	63		0	332
	Prawica	41	14	45		1	349
	Trudno powiedzieć	26	22	46	1	5	210

Tabela 5

		Stosunek do Ewy Kopacz					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		38	17	42	1	2	1048
Płeć	Mężczyźni	42	16	39	1	2	510
	Kobiety	34	18	45	1	3	538
Wiek	18–24 lata	45	25	28	3		117
	25–34	38	25	35	1	1	205
	35–44	33	18	46	1	1	183
	45–54	35	17	46		3	165
	55–64	40	11	46		3	186
	65 lat i więcej	38	9	46	0	6	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	40	16	40	1	3	419
	Miasto do 19 999	35	16	48		1	154
	20 000 – 99 999	42	18	35	2	2	194
	100 000 – 499 999	34	21	44		1	170
	500 000 i więcej mieszk.	31	16	49	2	2	111
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	37	13	44	1	4	217
	Zasadnicze zawodowe	40	17	40	1	3	256
	Średnie	43	20	34	1	2	323
	Wyższe	30	17	52	1	1	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	36	18	45		1	122
	Średni personel, technicy	59	12	26	3		35
	Pracownicy adm.-biurowi	36	23	42			70
	Pracownicy usług	35	22	42		1	62
	Robotnicy wykwalifikowani	44	21	28	3	3	105
	Robotnicy niewykwalifik.	41	19	39	2		61
	Rolnicy	36	18	44		2	44
	Pracujący na własny rach.	24	8	60	2	6	44
	Bezrobotni	36	17	42	2	2	103
	Emeryci	40	9	45	0	5	214
	Renciści	36	18	45		1	71
	Uczniowie i studenci	40	25	35			54
Gospodynie domowe i inni	28	24	47		1	63	
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	43	15	40	1	2	165
	Od 650 do 999 zł	38	21	36	2	3	133
	Od 1000 do 1399 zł	48	16	36			160
	Od 1400 zł do 1999 zł	37	18	42	1	2	122
	2000 zł i więcej	32	15	50	1	2	198
Ocena własnych war. mater.	Złe	47	15	31	2	6	152
	Średnie	42	16	38	1	3	436
	Dobre	31	19	49		1	460
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	47	6	42		5	53
	Raz w tygodniu	36	19	42	1	2	467
	1–2 razy w miesiącu	42	13	43		2	151
	Kilka razy w roku	42	16	38	2	2	216
	W ogóle nie uczestniczy	30	21	46	1	2	156
Poglądy polityczne	Lewica	29	15	55		1	157
	Centrum	34	21	44	1	0	332
	Prawica	49	14	35	0	1	349
	Trudno powiedzieć	33	18	38	3	8	210

Tabela 6

		Stosunek do Pawła Kukiza					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		12	18	58	7	4	1048
Płeć	Mężczyźni	10	17	62	8	3	510
	Kobiety	15	19	55	7	5	538
Wiek	18–24 lata	6	11	77	4	1	117
	25–34	10	16	69	4	2	205
	35–44	13	15	66	1	5	183
	45–54	11	24	52	9	3	165
	55–64	10	22	55	9	5	186
	65 lat i więcej	21	17	37	17	8	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	9	17	56	10	7	419
	Miasto do 19 999	12	14	64	8	2	154
	20 000 – 99 999	15	15	61	6	3	194
	100 000 – 499 999	16	20	58	5	1	170
	500 000 i więcej mieszk.	14	27	53	2	4	111
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	13	11	50	18	8	217
	Zasadnicze zawodowe	10	20	54	11	5	256
	Średnie	9	17	68	3	3	323
	Wyższe	18	22	57	1	2	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	22	20	55	1	2	122
	Średni personel, technicy	13	23	60	3	2	35
	Pracownicy adm.-biurowi	12	26	56	4	3	70
	Pracownicy usług	7	20	66	2	5	62
	Robotnicy wykwalifikowani	7	15	71	3	4	105
	Robotnicy niewykwalifik.	12	4	68	13	3	61
	Rolnicy	8	22	63	3	4	44
	Pracujący na własny rach.	9	37	50		4	44
	Bezrobotni	12	13	62	8	5	103
	Emeryci	18	18	41	16	8	214
	Renciści	2	21	58	17	1	71
	Uczniowie i studenci	3	14	79	4		54
Gospodynie domowe i inni	11	11	68	5	5	63	
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	13	12	60	9	6	165
	Od 650 do 999 zł	10	19	57	9	4	133
	Od 1000 do 1399 zł	10	19	61	8	2	160
	Od 1400 zł do 1999 zł	16	17	60	5	2	122
	2000 zł i więcej	16	18	61	4	2	198
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	15	52	12	11	152
	Średnie	11	17	60	8	4	436
	Dobre	14	19	59	6	2	460
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	6	15	60	10	9	53
	Raz w tygodniu	10	18	60	8	4	467
	1–2 razy w miesiącu	14	21	55	7	4	151
	Kilka razy w roku	13	16	61	6	4	216
	W ogóle nie uczestniczy	16	19	54	8	3	156
Poglądy polityczne	Lewica	23	18	53	4	2	157
	Centrum	12	18	61	6	3	332
	Prawica	10	18	64	6	2	349
	Trudno powiedzieć	8	18	49	15	11	210

Tabela 7

		Stosunek do Leszka Millera					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		47	26	23	2	2	1048
Płeć	Mężczyźni	46	25	25	2	2	510
	Kobiety	48	26	20	3	3	538
Wiek	18–24 lata	38	35	18	6	3	117
	25–34	44	33	19	2	2	205
	35–44	45	30	23	2	1	183
	45–54	47	23	27	2	2	165
	55–64	49	22	25	1	3	186
	65 lat i więcej	56	15	23	2	4	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	41	26	26	3	3	419
	Miasto do 19 999	50	23	25		1	154
	20 000 – 99 999	50	25	20	3	3	194
	100 000 – 499 999	50	26	19	3	1	170
	500 000 i więcej mieszk.	54	28	17		2	111
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	40	20	31	6	3	217
	Zasadnicze zawodowe	41	25	28	3	3	256
	Średnie	50	27	18	2	3	323
	Wyższe	55	29	15		1	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	61	29	10			122
	Średni personel, technicy	53	25	23			35
	Pracownicy adm.-biurowi	53	27	19		1	70
	Pracownicy usług	41	19	33	1	7	62
	Robotnicy wykwalifikowani	41	34	22	1	2	105
	Robotnicy niewykwalifik.	40	24	27	6	3	61
	Rolnicy	38	33	27	2		44
	Pracujący na własny rach.	49	26	18	3	4	44
	Bezrobotni	35	32	29	2	2	103
	Emeryci	60	14	19	2	5	214
	Renciści	33	29	32	5	1	71
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	44	27	26	1	2	165
	Od 650 do 999 zł	44	26	19	6	4	133
	Od 1000 do 1399 zł	51	24	24	1		160
	Od 1400 zł do 1999 zł	47	31	19	1	2	122
	2000 zł i więcej	57	22	20	1	0	198
Ocena własnych war. mater.	Złe	47	22	20	4	7	152
	Średnie	49	24	24	2	2	436
	Dobre	45	29	22	3	1	460
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	54	16	24	1	5	53
	Raz w tygodniu	48	25	22	3	2	467
	1–2 razy w miesiącu	43	24	29	2	2	151
	Kilka razy w roku	45	30	21	2	2	216
	W ogóle nie uczestniczy	48	28	19	3	3	156
Poglądy polityczne	Lewica	44	21	34	1	1	157
	Centrum	48	31	18	3	0	332
	Prawica	55	24	19	1	1	349
	Trudno powiedzieć	34	24	26	6	9	210

Tabela 8

		Stosunek do Grzegorza Napieralskiego					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		18	31	29	17	4	1048
Płeć	Mężczyźni	21	33	30	15	2	510
	Kobiety	16	29	28	20	7	538
Wiek	18–24 lata	14	40	16	27	3	117
	25–34	15	46	21	14	4	205
	35–44	21	34	23	17	4	183
	45–54	22	25	38	12	3	165
	55–64	20	24	37	14	6	186
	65 lat i więcej	18	18	35	23	5	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	15	28	28	23	5	419
	Miasto do 19 999	15	36	33	14	3	154
	20 000 – 99 999	20	34	25	16	4	194
	100 000 – 499 999	26	31	30	12	1	170
	500 000 i więcej mieszk.	23	30	29	10	8	111
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	14	21	31	29	5	217
	Zasadnicze zawodowe	19	26	30	20	5	256
	Średnie	20	33	29	14	5	323
	Wyższe	20	42	27	9	2	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	25	50	15	7	3	122
	Średni personel, technicy	27	26	36	7	5	35
	Pracownicy adm.-biurowi	13	53	24	7	4	70
	Pracownicy usług	21	32	23	22	2	62
	Robotnicy wykwalifikowani	15	35	32	15	3	105
	Robotnicy niewykwalifik.	11	25	35	22	7	61
	Rolnicy	24	22	34	13	8	44
	Pracujący na własny rach.	26	34	22	10	8	44
	Bezrobotni	18	30	29	20	2	103
	Emeryci	18	19	35	22	7	214
	Renciści	15	21	36	25	2	71
	Uczniowie i studenci	12	33	20	30	6	54
Gospodynie domowe i inni	20	28	31	19	2	63	
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	14	30	29	23	4	165
	Od 650 do 999 zł	22	18	31	26	2	133
	Od 1000 do 1399 zł	19	29	30	20	2	160
	Od 1400 zł do 1999 zł	15	36	32	14	3	122
	2000 zł i więcej	26	37	26	8	3	198
Ocena własnych war. mater.	Złe	20	18	24	30	7	152
	Średnie	18	31	28	18	5	436
	Dobre	18	35	31	12	3	460
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	23	19	36	12	10	53
	Raz w tygodniu	18	30	29	18	4	467
	1–2 razy w miesiącu	19	29	27	21	5	151
	Kilka razy w roku	20	32	27	17	4	216
	W ogóle nie uczestniczy	15	38	29	16	2	156
Poglądy polityczne	Lewica	18	27	45	7	3	157
	Centrum	17	40	28	13	2	332
	Prawica	25	30	28	13	4	349
	Trudno powiedzieć	9	22	21	38	10	210

Tabela 9

		Stosunek do Janusza Piechocińskiego					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		21	24	23	27	5	1048
Płeć	Mężczyźni	26	24	26	21	3	510
	Kobiety	17	23	21	32	7	538
Wiek	18–24 lata	11	22	16	46	5	117
	25–34	22	31	11	34	3	205
	35–44	21	28	16	29	4	183
	45–54	18	27	28	22	6	165
	55–64	25	21	35	13	5	186
	65 lat i więcej	25	13	33	21	7	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	19	22	24	29	6	419
	Miasto do 19 999	25	26	17	31	2	154
	20 000 – 99 999	20	25	25	25	5	194
	100 000 – 499 999	23	26	24	25	2	170
	500 000 i więcej mieszk.	23	21	28	18	10	111
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	20	13	24	35	8	217
	Zasadnicze zawodowe	22	22	24	27	5	256
	Średnie	20	28	22	27	3	323
	Wyższe	23	30	24	18	5	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	28	28	21	18	5	122
	Średni personel, technicy	33	37	17	7	5	35
	Pracownicy adm.-biurowi	22	36	11	26	5	70
	Pracownicy usług	13	23	21	40	3	62
	Robotnicy wykwalifikowani	18	35	20	23	5	105
	Robotnicy niewykwalifik.	24	21	16	35	4	61
	Rolnicy	21	17	26	36		44
	Pracujący na własny rach.	23	30	25	14	8	44
	Bezrobotni	15	19	26	34	6	103
	Emeryci	27	15	29	22	7	214
	Renciści	16	23	38	22	2	71
	Uczniowie i studenci	7	23	15	49	6	54
Gospodynie domowe i inni	20	21	26	31	2	63	
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	22	22	19	34	4	165
	Od 650 do 999 zł	17	23	24	33	3	133
	Od 1000 do 1399 zł	23	22	28	26	1	160
	Od 1400 zł do 1999 zł	16	28	21	27	7	122
	2000 zł i więcej	30	25	29	13	4	198
Ocena własnych war. mater.	Złe	28	15	18	31	8	152
	Średnie	21	23	24	28	5	436
	Dobre	19	28	25	24	4	460
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	18	13	25	41	4	53
	Raz w tygodniu	22	24	25	24	5	467
	1–2 razy w miesiącu	22	19	24	32	5	151
	Kilka razy w roku	20	28	23	25	4	216
	W ogóle nie uczestniczy	21	27	18	28	6	156
Poglądy polityczne	Lewica	27	25	28	18	2	157
	Centrum	15	27	27	28	3	332
	Prawica	29	23	26	19	4	349
	Trudno powiedzieć	14	20	10	45	12	210

Tabela 10

		Stosunek do Grzegorza Schetyny					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		25	27	30	13	5	1048
Płeć	Mężczyźni	26	27	33	11	3	510
	Kobiety	24	26	28	15	7	538
Wiek	18–24 lata	14	41	11	30	5	117
	25–34	32	35	21	8	4	205
	35–44	21	30	33	12	4	183
	45–54	30	25	31	10	4	165
	55–64	29	20	38	8	6	186
	65 lat i więcej	22	13	42	15	8	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	22	28	28	15	5	419
	Miasto do 19 999	28	17	36	16	4	154
	20 000 – 99 999	27	27	29	12	5	194
	100 000 – 499 999	25	31	29	10	5	170
	500 000 i więcej mieszk.	31	25	34	5	5	111
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	26	16	29	22	7	217
	Zasadnicze zawodowe	23	25	32	15	5	256
	Średnie	25	30	28	12	6	323
	Wyższe	28	34	33	3	3	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	35	35	28	2		122
	Średni personel, technicy	37	33	21	3	6	35
	Pracownicy adm.-biurowi	25	41	20	7	7	70
	Pracownicy usług	30	28	31	10	1	62
	Robotnicy wykwalifikowani	29	29	28	9	5	105
	Robotnicy niewykwalifik.	28	25	26	20	2	61
	Rolnicy	22	19	38	14	6	44
	Pracujący na własny rach.	25	26	37	7	6	44
	Bezrobotni	15	24	36	17	8	103
	Emeryci	26	16	35	15	8	214
	Renciści	14	23	46	17		71
	Uczniowie i studenci	21	33	11	27	9	54
Gospodynie domowe i inni	22	31	21	21	5	63	
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	25	20	29	21	4	165
	Od 650 do 999 zł	23	28	28	17	4	133
	Od 1000 do 1399 zł	33	20	31	13	3	160
	Od 1400 zł do 1999 zł	28	34	29	2	6	122
	2000 zł i więcej	26	29	37	5	3	198
Ocena własnych war. mater.	Złe	33	16	23	19	10	152
	Średnie	26	25	30	14	5	436
	Dobre	22	32	33	10	3	460
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	24	12	41	13	10	53
	Raz w tygodniu	26	28	30	12	4	467
	1–2 razy w miesiącu	23	24	30	15	9	151
	Kilka razy w roku	23	30	27	14	5	216
	W ogóle nie uczestniczy	30	24	33	10	3	156
Poglądy polityczne	Lewica	29	25	38	7	2	157
	Centrum	21	32	33	11	3	332
	Prawica	32	25	32	8	2	349
	Trudno powiedzieć	18	22	17	28	15	210

Tabela 11

		Stosunek do Tomasza Siemoniaka					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		11	14	16	55	5	1048
Płeć	Mężczyźni	14	15	20	47	4	510
	Kobiety	8	13	12	61	7	538
Wiek	18–24 lata	11	13	5	67	3	117
	25–34	7	19	13	56	5	205
	35–44	11	15	12	60	3	183
	45–54	12	15	16	51	6	165
	55–64	13	13	23	45	7	186
	65 lat i więcej	11	8	22	52	7	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	8	12	14	60	5	419
	Miasto do 19 999	11	14	12	60	3	154
	20 000 – 99 999	13	15	16	50	6	194
	100 000 – 499 999	15	17	18	48	3	170
	500 000 i więcej mieszk.	10	13	22	45	11	111
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	5	12	14	64	5	217
	Zasadnicze zawodowe	13	9	12	61	5	256
	Średnie	11	16	15	53	6	323
	Wyższe	12	18	22	43	5	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	11	23	19	41	6	122
	Średni personel, technicy	29	12	18	38	3	35
	Pracownicy adm.-biurowi	6	26	7	60	1	70
	Pracownicy usług	4	11	5	78	1	62
	Robotnicy wykwalifikowani	12	14	14	54	6	105
	Robotnicy niewykwalifik.	7	14	12	67		61
	Rolnicy	11	14	10	59	6	44
	Pracujący na własny rach.	10	16	26	39	10	44
	Bezrobotni	15	13	14	54	5	103
	Emeryci	14	7	23	48	8	214
	Renciści	8	15	21	52	3	71
	Uczniowie i studenci	7	12	4	72	6	54
Dochody na jedną osobę	Gospodynie domowe i inni	3	7	14	69	6	63
	Do 649 zł	13	8	12	64	3	165
	Od 650 do 999 zł	10	14	13	58	5	133
	Od 1000 do 1399 zł	10	11	18	58	2	160
	Od 1400 zł do 1999 zł	9	21	13	52	6	122
Ocena własnych war. mater.	2000 zł i więcej	13	16	24	42	5	198
	Złe	13	10	8	63	6	152
	Średnie	14	12	15	54	5	436
Udział w prakt. religijnych	Dobre	7	16	19	53	5	460
	Kilka razy w tygodniu	9	12	13	58	8	53
	Raz w tygodniu	12	14	17	53	5	467
	1–2 razy w miesiącu	8	12	14	62	4	151
	Kilka razy w roku	13	12	15	55	5	216
	W ogóle nie uczestniczy	9	17	18	50	6	156
Poglądy polityczne	Lewica	15	14	22	47	2	157
	Centrum	6	15	17	60	3	332
	Prawica	17	16	19	43	5	349
	Trudno powiedzieć	4	8	4	71	12	210

Tabela 12

		Stosunek do Radosława Sikorskiego					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		37	19	30	11	3	1048
Płeć	Mężczyźni	40	20	30	8	2	510
	Kobiety	34	19	30	14	3	538
Wiek	18–24 lata	31	25	21	22	1	117
	25–34	31	29	28	10	1	205
	35–44	36	16	34	11	2	183
	45–54	37	18	32	11	2	165
	55–64	42	15	33	6	4	186
	65 lat i więcej	42	14	31	9	5	192
Miejsce zamieszkania	Wieś	35	19	28	13	4	419
	Miasto do 19 999	33	21	34	10	3	154
	20 000 – 99 999	40	17	30	11	2	194
	100 000 – 499 999	38	23	28	10	1	170
	500 000 i więcej mieszk.	40	16	37	5	2	111
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	34	14	31	15	5	217
	Zasadnicze zawodowe	37	17	27	14	4	256
	Średnie	36	25	27	11	2	323
	Wyższe	40	19	37	3	1	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	44	22	34			122
	Średni personel, technicy	48	16	30	6		35
	Pracownicy adm.-biurowi	34	29	30	7		70
	Pracownicy usług	35	15	40	10	1	62
	Robotnicy wykwalifikowani	35	26	22	14	3	105
	Robotnicy niewykwalifik.	31	25	24	18	2	61
	Rolnicy	43	13	30	12	2	44
	Pracujący na własny rach.	22	20	45	9	4	44
	Bezrobotni	34	15	35	11	5	103
	Emeryci	45	12	28	10	5	214
	Renciści	28	27	35	10	1	71
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	32	18	30	16	3	165
	Od 650 do 999 zł	38	22	23	14	3	133
	Od 1000 do 1399 zł	37	19	33	10	1	160
	Od 1400 zł do 1999 zł	36	22	35	5	1	122
	2000 zł i więcej	43	17	33	5	2	198
Ocena własnych war. mater.	Złe	40	14	22	15	9	152
	Średnie	40	17	30	11	2	436
	Dobre	32	23	34	9	1	460
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	32	11	37	14	6	53
	Raz w tygodniu	40	20	26	11	2	467
	1–2 razy w miesiącu	29	23	35	10	3	151
	Kilka razy w roku	39	16	32	10	3	216
	W ogóle nie uczestniczy	33	20	34	11	2	156
Poglądy polityczne	Lewica	37	18	41	3	0	157
	Centrum	34	24	33	9	1	332
	Prawica	47	16	28	8	1	349
	Trudno powiedzieć	25	19	21	24	10	210